

ร่างฯ ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ในวาระที่ ๓
เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๑

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติป้องกันและจัดการใช้แรงงานบังคับ
พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและจัดการใช้แรงงานบังคับ

เหตุผล

โดยที่ในปัจจุบันยังไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดถึงการกระทำที่เป็น
การใช้แรงงานบังคับที่ไม่เข้าข่ายการค้ามนุษย์ไว้อย่างชัดเจน ทำให้ไม่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหา
การใช้แรงงานบังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมควรกำหนดลักษณะการกระทำที่เป็นการใช้แรงงานบังคับ
ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้การป้องกันและจัดการใช้แรงงานบังคับและการดำเนินคดีอาญาสำหรับ
การกระทำความผิดที่เป็นการใช้แรงงานบังคับมีประสิทธิภาพ และกำหนดมาตรการในการคุ้มครอง
และเยียวยาผู้เสียหายจากการใช้แรงงานบังคับให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน จึงมีความจำเป็นต้อง
จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลบางประการเพื่อคุ้มครองและเยียวยาผู้เสียหายจากการใช้แรงงานบังคับ
ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นการอนุวัติการให้เป็นไปตามพิธีสาร ปี ค.ศ. ๒๐๑๔ ส่วนเสริม
อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๒๙ ว่าด้วยแรงงานบังคับ ค.ศ. ๑๙๓๐ อันจะเป็นการสร้าง
ความมั่นคงทางด้านแรงงาน เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ป้องกันและจัดการใช้แรงงานบังคับ
พ.ศ. ....

.....
.....
.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและจัดการใช้แรงงานบังคับ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล
ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๘ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้
เพื่อกำหนดให้มีมาตรการในการป้องกันและจัดการใช้แรงงานบังคับ ตลอดจนการคุ้มครองและเยียวยา
ผู้เสียหายจากการใช้แรงงานบังคับที่มีประสิทธิภาพ และเป็นการยกระดับการคุ้มครองคนทำงาน
ในทุกภาคส่วนให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลตามพิธีสาร ปี ค.ศ. ๒๐๑๔ ส่วนเสริมอนุสัญญาองค์การแรงงาน
ระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๒๙ ว่าด้วยแรงงานบังคับ ค.ศ. ๑๙๓๐ อันจะเป็นการสร้าง ความมั่นคง
ทางด้านแรงงาน เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไข
ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป้องกันและจัดการใช้แรงงานบังคับ
พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชบัญญัตินี้มีให้ใช้บังคับแก่

(๑) งานหรือบริการซึ่งอยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารสำหรับงาน
ในหน้าที่ราชการโดยเฉพาะ

(๒) งานหรือบริการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองตามรัฐธรรมนูญ

(๓) งานหรือบริการอันเป็นผลมาจากคำพิพากษาของศาล

(๔) งานหรือบริการเพื่อประโยชน์สาธารณะในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉิน เกิดสงคราม
หรือภัยพิบัติ

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและจัดการใช้แรงงานบังคับ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อการป้องกันและจัดการใช้แรงงานบังคับ

“คณะกรรมการกองทุน” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนเพื่อการป้องกัน
และจัดการใช้แรงงานบังคับ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
และให้หมายความรวมถึงพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้
และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ที่กบออกประกาศ เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
ประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ การกระทำได้ต่อไปนี้ เพื่อให้ผู้อื่นจำยอมทำงานหรือให้บริการแก่บุคคลใด
เป็นการกระทำที่เป็นการใช้แรงงานบังคับ

(๑) ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์
ซึ่งเอกสารใดของผู้อื่น

(๒) บังคับหรือข่มขืนใจผู้อื่นโดยทำให้อันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ
ชื่อเสียงหรือทรัพย์สินของผู้ถูกข่มขืนใจนั้นเองหรือของผู้อื่น หรือโดยใช้กำลังประทุษร้าย

(๓) หน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่น หรือกระทำให้ด้วยประการใดให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพ
ในร่างกาย

(๔) บังคับหรือข่มขืนใจผู้อื่นโดยไม่จ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด
และค่าล่วงเวลาในวันหยุดภายในระยะเวลาที่กำหนดในกฎหมาย หรือไม่จ่ายค่าตอบแทนตามกำหนดเวลา
ที่ตกลงไว้ในสัญญาจ้างทำงานหรือให้บริการ

(๕) บังคับหรือข่มขืนใจผู้อื่นโดยไม่จัดให้มีเวลาพักตามที่กฎหมายกำหนด หรือไม่ให้
พักผ่อนอย่างเพียงพอตามสภาพของงานหรือบริการนั้น

การบังคับหรือข่มขืนใจให้เด็กอายุต่ำกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดทำงานหรือให้บริการหรือให้ทำงานหรือให้บริการในงานหรือสถานที่ที่กฎหมายกำหนดห้ามไว้ ถือเป็นกรกระทำที่เป็นการใช้แรงงานบังคับด้วย

มาตรา ๗ ผู้ใดแจ้งหรือให้ข้อมูลแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ให้ทราบว่ามีการใช้แรงงานบังคับตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าได้กระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่งและทางอาญา

หมวด ๒

คณะกรรมการป้องกันและขจัดการใช้แรงงานบังคับ

มาตรา ๘ ให้มีคณะกรรมการป้องกันและขจัดการใช้แรงงานบังคับคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ ปชร.” ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม อัยการสูงสุด เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ผู้แทนฝ่ายนายจ้าง และผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินฝ่ายละสองคน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้หรือประสบการณ์ด้านแรงงาน ด้านกฎหมาย และด้านสิทธิมนุษยชน ด้านละหนึ่งคน เป็นกรรมการให้รองปลัดกระทรวงแรงงานซึ่งปลัดกระทรวงแรงงานมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ อธิบดีกรมการจัดหางาน และอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๙ กรรมการผู้แทนฝ่ายนายจ้าง กรรมการผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๓) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๔) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง
- (๖) ไม่เคยเป็นผู้ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

มาตรา ๑๐ กรรมการผู้แทนฝ่ายนายจ้าง กรรมการผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

ในกรณีที่กรรมการผู้แทนฝ่ายนายจ้าง กรรมการผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว แต่ยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้แทนฝ่ายนายจ้าง กรรมการผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๑๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้แทนฝ่ายนายจ้าง กรรมการผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) รัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่หรือมีความประพฤติเสื่อมเสีย

(๔) ขาดการประชุมสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๙

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่กรรมการผู้แทนฝ่ายนายจ้าง กรรมการผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างเว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้แทนฝ่ายนายจ้าง กรรมการผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งก็ได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

ในกรณีที่กรรมการผู้แทนฝ่ายนายจ้าง กรรมการผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการป้องกันและจัดการใช้แรงงานบังคับ

(๒) กำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการในการป้องกันและจัดการใช้แรงงานบังคับ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

(๓) กำหนดแนวทางการดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศ ตลอดจนการให้ความร่วมมือและประสานงานกับต่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกันและจัดการใช้แรงงานบังคับ

(๔) ส่งเสริมและกำกับดูแลให้มีการจัดทำข้อมูลแบบบูรณาการ รวมทั้งมาตรการส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนมาตรการในการคัดกรอง ช่วยเหลือ และคุ้มครองผู้เสียหาย เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและจัดการใช้แรงงานบังคับ

(๕) พิจารณาและเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีการทบทวน ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือโครงสร้างของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและจัดการใช้แรงงานบังคับ

(๖) รายงานผลการดำเนินงานประจำปีต่อคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ
 (๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ
 หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๔ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่า
 กึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมของคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติ
 หน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การลงมติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียง
 ในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง
 เป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๕ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณา
 หรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการ
 โดยอนุโลม

มาตรา ๑๖ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ
 ของคณะกรรมการ ปชร. โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) ปฏิบัติงานธุรการทั่วไปของคณะกรรมการ ปชร.
- (๒) เป็นศูนย์กลางในการประสานงานและร่วมมือกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ
 และเอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ ในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัตินี้
- (๓) จัดระบบงานเพื่อสนับสนุนการป้องกันและขจัดการใช้แรงงานบังคับ
 ตามพระราชบัญญัตินี้
- (๔) ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการ ปชร. หรือตามที่คณะกรรมการ ปชร. มอบหมาย

หมวด ๓

มาตรการการป้องกันและขจัดการใช้แรงงานบังคับ

มาตรา ๑๗ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งหรือทราบหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า
 มีการกระทำที่เป็นการใช้แรงงานบังคับ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) มีหนังสือเรียกให้บุคคลใดมาให้อัยการหรือส่งเอกสารหรือพยานหลักฐาน
- (๒) ตรวจสอบบุคคลที่มีเหตุสงสัยตามสมควรว่าเป็นผู้เสียหายจากการกระทำ
 ที่เป็นการใช้แรงงานบังคับเมื่อผู้นั้นยินยอม แต่ถ้าผู้นั้นเป็นหญิงจะต้องให้หญิงอื่นเป็นผู้ตรวจ
- (๓) ตรวจสอบยานพาหนะใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรว่ามีพยานหลักฐาน
 หรือบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำที่เป็นการใช้แรงงานบังคับอยู่ในยานพาหนะนั้น

(๔) เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจค้น ยึด หรืออายัด เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีพยานหลักฐานในการใช้แรงงานบังคับ หรือเพื่อพบและช่วยบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำที่เป็นการใช้แรงงานบังคับ และหากเน้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้ พยานหลักฐานนั้นอาจถูกโยกย้าย ซ่อนเร้น หรือทำลายไปเสียก่อน หรือบุคคลนั้นอาจถูกประทุษร้าย โยกย้าย หรือซ่อนเร้น

ในการใช้อำนาจตาม (๔) พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงความบริสุทธิ์ก่อนการเข้าค้น และรายงานเหตุผลที่ทำให้สามารถเข้าค้นได้ รวมทั้งผลการตรวจค้นเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป ตลอดจนจัดทำสำเนารายงานดังกล่าวให้ไว้แก่ผู้ครอบครองเคหสถานหรือสถานที่ค้น ถ้าไม่มีผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งมอบสำเนารายงานนั้นให้แก่ผู้ครอบครองดังกล่าวในทันทีที่กระทำได้ และหากเป็นการเข้าค้นในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและขึ้น พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้นต้องดำรงตำแหน่งนายอำเภอหรือรองผู้กำกับการตำรวจขึ้นไป หรือเป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับชำนาญการขึ้นไป ทั้งนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้นส่งสำเนารายงานเหตุผลและผลการตรวจค้น บัญชีพยานหลักฐานหรือบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำที่เป็นการใช้แรงงานบังคับ และบัญชีทรัพย์สินที่ได้ยึดหรืออายัดไว้ต่อศาลจังหวัดที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่ที่ทำการค้นหรือศาลอาญา ภายในสี่สิบแปดชั่วโมงหลังจากสิ้นสุดการตรวจค้นเพื่อเป็นหลักฐาน

ในการดำเนินการตาม (๒) และ (๓) พนักงานเจ้าหน้าที่อาจสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำแทนได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่จะขอความช่วยเหลือจากบุคคลใกล้เคียงเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้ แต่จะบังคับให้ผู้ใดช่วยโดยอาจเกิดอันตรายแก่ผู้นั้นไม่ได้

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่มีการกระทำที่เป็นความผิดตามกฎหมายที่มีโทษทางอาญา ถ้าการกระทำนั้นเป็นการกระทำที่เป็นการใช้แรงงานบังคับตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินคดีอาญาโดยให้ถือเสมือนคดีซึ่งมิใช่ความผิดต่อส่วนตัวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๔

การคุ้มครองและเยียวยาผู้เสียหายจากการใช้แรงงานบังคับ

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่พบผู้เสียหายจากการใช้แรงงานบังคับ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจนำผู้เสียหายออกจากสถานที่ที่พบการใช้แรงงานบังคับ และหากผู้เสียหายต้องการให้จัดที่พักให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประสานไปยังผู้รับผิดชอบตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง หรือกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือหน่วยงานเอกชน เพื่อช่วยจัดหาที่พักอาศัยชั่วคราวให้ผู้เสียหายดังกล่าวก็ได้ ทั้งนี้ ต้องมิใช่ห้องซัง หรือสถานคุมขัง โดยคำนึงถึงความเหมาะสม รวดเร็ว และปลอดภัย โดยให้ผู้กระทำการที่เป็นการใช้แรงงานบังคับเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายดังกล่าว

ในกรณีหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานเอกชน ประสงค์จะจัดที่พักให้แก่ผู้เสียหาย ตามวรรคหนึ่ง อาจขอรับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้เสียหายจากการใช้แรงงานบังคับ ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นที่หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานเอกชน หรือกองทุนสำรองจ่ายค่าใช้จ่ายไปก่อน ให้หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานเอกชน หรือกองทุนมีสิทธิเรียกค่าใช้จ่ายดังกล่าวคืนจากผู้กระทำการที่เป็นการใช้แรงงานบังคับได้

ในกรณีที่เห็นสมควร รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศจัดตั้งสถานคุ้มครองผู้เสียหาย ตามวรรคหนึ่ง และมีอำนาจประกาศกำหนดหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานเป็นผู้รับผิดชอบ การดำเนินงานของสถานคุ้มครองผู้เสียหายดังกล่าว

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่ผู้เสียหายจากการใช้แรงงานบังคับประสงค์ที่จะทำงาน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งกรมการจัดหางานเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

มาตรา ๒๓ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการแจ้ง ให้ผู้เสียหายทราบในโอกาสแรกถึงสิทธิที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำ ที่เป็นการใช้แรงงานบังคับ และสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่ผู้เสียหายประสงค์จะเรียกค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำที่เป็นการใช้แรงงานบังคับ เมื่อมีการฟ้องคดีอาญาที่เกี่ยวข้องให้พนักงานอัยการพิจารณา เรียกค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายด้วย

การกำหนดค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่ลูกจ้างไม่ได้ทำงานต่อไป ต้องไม่น้อยกว่า อัตราค่าชดเชยในกรณีลูกจ้างถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน

มาตรา ๒๕ ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับผู้เสียหายในความผิดฐานเข้ามา ออกไปหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ความผิดฐานแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงาน ความผิดฐานปลอมหรือใช้ซึ่งหนังสือเดินทางปลอม ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือความผิดฐานเป็นคนต่างด้าวทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว หากการกระทำผิดนั้นเป็นผลมาจากการที่ผู้เสียหาย ถูกใช้แรงงานบังคับ ทั้งนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

หมวด ๕

กองทุนเพื่อการป้องกันและจัดการใช้แรงงานบังคับ

มาตรา ๒๖ ให้จัดตั้งกองทุนในสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน เรียกว่า “กองทุนเพื่อการป้องกันและจัดการใช้แรงงานบังคับ” เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนสำหรับใช้จ่ายเกี่ยวกับการป้องกันและจัดการใช้แรงงานบังคับ

มาตรา ๒๗ ให้กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้
- (๒) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลที่จัดสรรให้ตามความจำเป็น
- (๓) เงินค่าปรับที่ได้รับจากการลงโทษผู้กระทำความผิดในคดีที่ศาลสั่งลงโทษ

ตามพระราชบัญญัตินี้

- (๔) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรืออุทิศให้
  - (๕) เงินที่ได้รับจากรัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ
  - (๖) ดอกผลและผลประโยชน์ที่เกิดจากกองทุน
  - (๗) เงินที่ได้จากการขายทรัพย์สินของกองทุนหรือที่ได้จากการจัดหารายได้
  - (๘) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนหรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมายอื่น
- เงินและดอกผลที่กองทุนได้รับตาม (๓) ถึง (๘) ไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๒๘ เงินและทรัพย์สินของกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการ ดังต่อไปนี้

- (๑) การคัดกรอง การช่วยเหลือ และการเยียวยาผู้เสียหายจากการกระทำที่เป็นการใช้แรงงานบังคับ
- (๒) การคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่ผู้เสียหายจากการกระทำที่เป็นการใช้แรงงานบังคับ
- (๓) การช่วยเหลือผู้เสียหายจากการกระทำที่เป็นการใช้แรงงานบังคับให้เดินทางกลับ

ภูมิลาเนา

(๔) การป้องกันและจัดการใช้แรงงานบังคับ

(๕) การบริหารกองทุน

(๖) การช่วยเหลือและอุดหนุนหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานเอกชน ในการช่วยเหลือ เยียวยา คุ้มครองความปลอดภัย จัดที่พักอาศัย และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นอื่น ให้แก่ผู้เสียหายจากการกระทำที่เป็นการใช้แรงงานบังคับ

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

มาตรา ๒๙ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนเพื่อการป้องกันและจัดการใช้แรงงานบังคับ” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินสามคนซึ่งปลัดกระทรวงแรงงานแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

จากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ ด้านการเงิน ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านการลงทุน
ด้านกฎหมาย หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการ

ให้ผู้บริหารกองทุนเป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการกองทุนอาจแต่งตั้งข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานจำนวน
ไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๓๐ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๔
มาใช้บังคับกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุม
ของคณะกรรมการกองทุนโดยอนุโลม

มาตรา ๓๑ ให้คณะกรรมการกองทุนมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๒) กำกับดูแลการบริหารจัดการและติดตามการดำเนินงานให้เป็นไป

ตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการใช้จ่ายเงินของกองทุนตามวัตถุประสงค์

ของกองทุน

(๔) พิจารณาอนุมัติแผนการดำเนินงานประจำปี

(๕) พิจารณาจัดสรรเงินของกองทุนเพื่อใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๖) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การใช้จ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหา
ผลประโยชน์ และการตรวจสอบภายในของกองทุนโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

(๗) ออกระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินของกองทุน เพื่อใช้
ตามวัตถุประสงค์ของกองทุนและการเบิกจ่ายเงินตรงในการดำเนินการดังกล่าว

(๘) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้หรือในกฎหมายอื่น

มาตรา ๓๒ ให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้บริหารกองทุนทำหน้าที่บริหารกองทุน
ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน โดยให้คำนึงถึงลักษณะการดำเนินงานของกองทุน ความรับผิดชอบ
ความประหยัด และความคุ้มค่า ทั้งนี้ ตามมาตรฐานที่คณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียน
กำหนด

มาตรา ๓๓ คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการกองทุน
เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการกองทุนมอบหมายได้

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการกองทุน
โดยอนุโลม

มาตรา ๓๔ ให้คณะกรรมการกองทุนจัดทำบัญชีของกองทุนให้เป็นไปตามระบบการบัญชี
อย่างถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป และให้ส่งผู้สอบบัญชีภายในหกสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

หมวด ๖
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๕ ผู้ใดกระทำการที่เป็นการใช้แรงงานบังคับตามมาตรา ๖ และการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายที่มีโทษทางอาญาด้วย ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของอัตราโทษในความผิดอาญานั้น

มาตรา ๓๖ ในกรณีที่นิติบุคคลกระทำการตามมาตรา ๓๕ และการกระทำนั้นเกิดจากการสั่งการหรือกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๕ ด้วย

มาตรา ๓๗ ผู้ใดหลอกลวง หรือให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ จนเป็นเหตุให้บุคคลใดทำงานหรือให้บริการที่เป็นการใช้แรงงานบังคับตามมาตรา ๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าในการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ผู้กระทำอาศัยความเบาปัญญาของผู้ถูกหลอกลวงหรืออาศัยความอ่อนแอแห่งจิตของผู้ถูกหลอกลวง หรือกระทำต่อบุคคลอายุไม่ถึงสิบแปดปี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๘ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการป้องกันและขจัดการใช้แรงงานบังคับประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่งตามมาตรา ๘ ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้แทนฝ่ายนายจ้าง กรรมการผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๙ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการกองทุนเพื่อการป้องกันและขจัดการใช้แรงงานบังคับประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่งตามมาตรา ๒๙ ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี